

Edukacja a rynek pracy

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Encyklopedia PWN: edukacja*, dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 10.03.2022 r.].
- Źródło: James Joseph Heckman, *Kapitał ludzki to o wiele więcej niż iloraz inteligencji mierzony w testach*, 28.10.2001 r., dostępny w internecie: wprost.pl.
- Źródło: Wincenty Okoń, *Nowy słownik pedagogiczny*, Warszawa 2001, s. 87.
- Źródło: PAP, *Zapaść w ofertach pracy. Koronawirus szczególnie uderzył w trzy branże*, 6.05.2020 r., dostępny w internecie: businessinsider.com.pl [dostęp 14.05.2020 r.].
- Źródło: *Rozporządzenie ministra zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 13.05.2020 r.].

- Źródło: *Rynek pracy 2035: Zobacz, co czeka ciebie i twoje dzieci*, dostępny w internecie: rekinfinansow.pl [dostęp 2.02.2020 r.].

Edukacja a rynek pracy

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Z pewnością nieraz zastanawiasz się nad tym, czy warto chodzić do szkoły i do czego wykorzystasz zdobytą tam wiedzę. Czasem możesz usłyszeć albo też sam powtarzasz: „To i tak mi się na nic nie przyda”. A może jednak zmienisz zdanie, gdy poznasz zależności między edukacją a rynkiem pracy?

Zastanów się, czy aby na pewno czas spędzony w szkole jest czasem straconym. Może w procesie edukacji nie chodzi tylko o wiedzę, ale o coś więcej?

Twoje cele

- Scharakteryzujesz zależności między edukacją a rynkiem pracy.
- Ocenisz wartość własnych kompetencji na rynku pracy.
- Przeanalizujesz tendencje na rynku pracy w przyszłości.

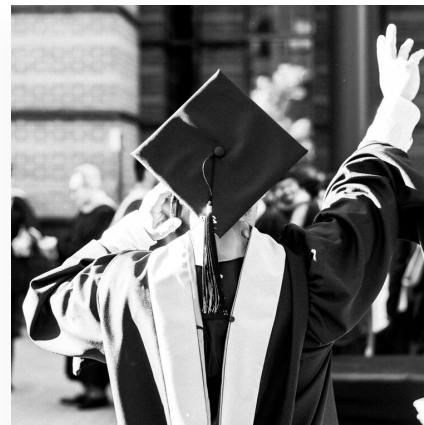
Dla zainteresowanych

Nauka i innowacje

Nauka i praca w UE

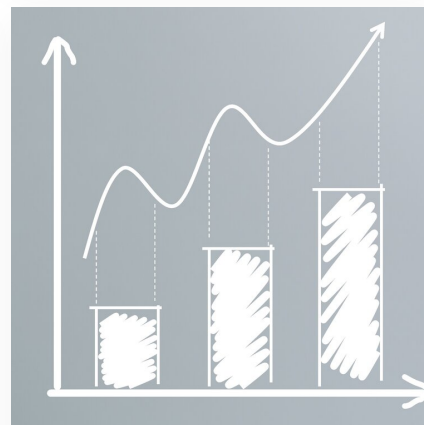
Uniwersytety i szkoły wyższe – zasady kwalifikacji

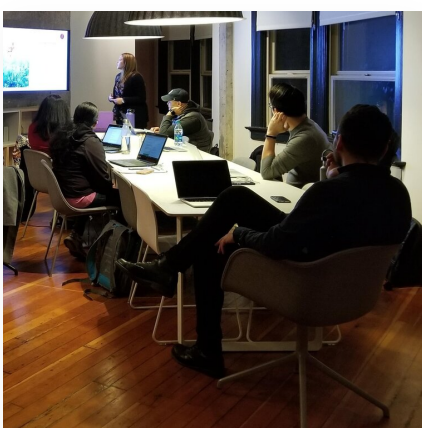
Jakiej szkoły chcemy?

Rozwój i reformy szkolnictwa

Rynek pracy i jego problemy

Zaburzenia na rynku pracy jako jeden z problemów Polski

Przeczytaj

Czym jest edukacja?

“ *Encyklopedia PWN: edukacja*

ogół czynności i procesów mających na celu przekazywanie wiedzy, kształtowanie określonych cech i umiejętności.

Źródło: *Encyklopedia PWN: edukacja*, dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 10.03.2022 r.].

Nacisk zarówno w tej, jak i w innych definicjach położony jest na zmianę, na kształtowanie człowieka zgodnie z postawionymi celami.

Wincenty Okoń pisze, że [edukacja](#) to:

“ Wincenty Okoń

Nowy słownik pedagogiczny

ogół procesów i oddziaływań, których celem jest zmienianie ludzi, przede wszystkim dzieci i młodzieży – stosownie do panujących w danym społeczeństwie ideałów i celów wychowawczych.

Źródło: Wincenty Okoń, *Nowy słownik pedagogiczny*, Warszawa 2001, s. 87.

Proces edukacyjny odbywa się na początku w domach, gdzie dziecko jest poddawane procesowi socjalizacji pierwotnej i wtórnej, a następnie w szkołach. Proces edukacyjny odbywa się także w innych miejscach: w pracy, gdzie pracownik zdobywa doświadczenie i kształtuje zawodowe nawyki, w różnego typu organizacjach (np. w harcerstwie) przez zdobywanie umiejętności, na zajęciach pozaszkolnych czy nawet w codziennych sytuacjach dostarczających nowych doświadczeń.

Najwięcej uwagi poświęca się jednak edukacji w systemie szkolnym, ponieważ tutaj zarówno młodzi ludzie, jak i dorośli uzyskują tzw. twarde kwalifikacje potwierdzone dyplomami, świadectwami czy certyfikatami. Jest to edukacja formalna. Obok niej istnieje także edukacja nieformalna, czyli każdego rodzaju świadomie zorganizowana działalność edukacyjna, która odbywa się poza nauczaniem formalnym.

Edukacja a kapitał ludzki

Gary Stanley Becker (noblista z dziedziny ekonomii) w czasie konferencji poświęconej edukacji w Brazylii mówił, że bez zapewnienia edukacji mieszkańcom danego kraju, przynajmniej tej podstawowej, nie będzie rozwoju gospodarczego w państwie. Podał przykład tygrysów azjatyckich (Hongkong, Singapur, Korea Południowa, Tajwan), które zaczęły szybko się rozwijać, kiedy wyeliminowano problem analfabetyzmu i zaczęto edukować na dobrym poziomie nawet najniższe warstwy społeczne.

Bank Światowy wydał w 2018 r. raport poświęcony edukacji (*Learning to Realize Education's Promise*). Poza potwierdzeniem słów G.S. Beckera znalazły się tam i inne wnioski: edukacja może zmniejszyć nierówności i promować ruchliwość społeczną, ale też budować społeczeństwo obywatelskie. Tworzony za pomocą edukacji **kapitał ludzki** może wspomagać adaptację nowych technologii, które napędzają wzrost gospodarczy.

Kapitał ludzki wytworzony w procesie edukacji jest więc podstawą rozwoju danego państwa.

Kapitał ludzki na rynku pracy

James Joseph Heckman, także noblista z dziedziny ekonomii, powiedział w jednym z wywiadów:

((James Joseph Heckman

Kapitał ludzki to o wiele więcej niż iloraz inteligencji mierzony w testach

Wiemy, że właściwe wykorzystanie nowych technologii wymaga wysokich kwalifikacji. Owe kwalifikacje to ludzki kapitał, przynoszący nieocenione korzyści. Pracownicy wykwalifikowani po prostu lepiej pracują. (...) Kapitał ludzki w połączeniu z nowoczesnymi technologiami jest głównym motorem rozwoju gospodarczego. To nie wskaźniki konsumpcji różnią kraje biedne od bogatych, ale fakt, że te pierwsze mają niewykwalifikowaną siłę roboczą.

Źródło: James Joseph Heckman, *Kapitał ludzki to o wiele więcej niż iloraz inteligencji mierzony w testach*, 28.10.2001 r., dostępny w internecie: wprost.pl.

Można więc powiedzieć, że dobrze przygotowany do pracy, dobrze wyedukowany pracownik, jest podstawą bogactwa narodów.

Jakie więc umiejętności powinien nabyć w procesie edukacji młody człowiek?

Analizując **rynek pracy**, Rada Unii Europejskiej przedstawiła osiem kluczowych **kompetencji**, które będą w przyszłości wymagane od pracowników.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Kompetencje te młody człowiek może zdobywać zarówno w szkole, jak i poza nią: będąc członkiem organizacji pozarządowych, wolontariuszem, uczestnicząc w różnych kursach i szkoleniach, a nawet w sytuacjach codziennych.

Rynek pracy w przyszłości

Analizę rynku pracy w przyszłości przeprowadziły Institut of the Future i Uniwersytet Phoenix (University of Phoenix Research Institute). Wyniki badań zostały umieszczone w raporcie Future Work Skills 2020. Zauważono, że m.in.:

- wzrośnie długość życia człowieka, w wyniku czego zmieni się przebieg kariery zawodowej i trzeba będzie zmienić sposoby nauczania;
- maszyny zastąpią człowieka w wykonywaniu zadań pamięciowych i powtarzalnych;
- w wyniku komputeryzacji świat stawać się będzie „systemem programowalnym” (przykład: domy inteligentne);
- nastąpi wzrost znaczenia umiejętności medialnych w wyniku rozwoju nowych form komunikowania się;
- rozwój nowych technologii spowoduje zmiany form produkcji i tworzenia wartości;
- na skutek globalizacji zwiększy się znaczenie umiejętności adaptacyjnych i pracy w środowiskach różnorodnych.

Największe szanse na zatrudnienie będą miały osoby, które zauważą powyższe tendencje i dostosują do nich swoje kwalifikacje.

Słownik

edukacja

ogół czynności i procesów mających na celu przekazywanie wiedzy, kształtowanie określonych cech i umiejętności

kapitał ludzki

teoria ekonomiczna głosząca, że najcenniejszym zasobem w przedsiębiorstwie jest człowiek wraz z jego kwalifikacjami

kompetencje

w przypadku człowieka jest to połączenie wiedzy, umiejętności i postawy; w przypadku instytucji – zakres pełnomocnictw i uprawnień

rynek pracy

jeden z rynków funkcjonujących w gospodarce, którego przedmiotem wymiany jest praca; podaż pracy kreują pracownicy, natomiast popyt – pracodawcy; z kolei płaca jest ceną na tym rynku

Schemat

Polecenie 1

Zapoznaj się ze schematem interaktywnym i wykonaj ćwiczenia.

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Zastanów się, jaki zawód w przyszłości chcesz wykonywać. Następnie znajdź w Internecie informacje na temat wiedzy i umiejętności potrzebnych do jego wykonywania. Wypunktuj je i napisz, w jaki sposób zamierzasz je nabyć.

Ćwiczenie 2

Wypunktuj umiejętności, które rozwijasz w szkole. Które z nich mogą ci się przydać w przyszłości na rynku pracy?

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wybierz prawidłowe dokończenie zdania.
W procesie edukacyjnym następuje przekazywanie...

☐ wiedzy.

☐ ustaw.

☐ pełnomocnictw.

☐ beletrystyki.

Ćwiczenie 2

Wskaż, jakie kompetencje według Rady Unii Europejskiej są kluczowe na rynku pracy.

☐ usługowe

☐ czytelnicze

☐ cyfrowe

☐ w zakresie przedsiębiorczości

Ćwiczenie 3

Wskaż, które zdania są prawdziwe, a które fałszywe.

Zdanie	Prawda	Fałsz
Edukacja może przyczynić się do zmniejszania nierówności dochodowych w społeczeństwie.	☐	☐
Nabywane podczas uczęszczania do szkoły umiejętności nie są potrzebne na rynku pracy.	☐	☐
Od osoby wchodzącej na rynek pracy oczekuje się pewnego doświadczenia w danym zawodzie, np. zdobytego podczas wolontariatu, stażu lub praktyk.	☐	☐
W przyszłości będą poszukiwani pracownicy, którzy posługują się biegle więcej niż jednym językiem obcym.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Przyporządkuj kompetencje do odpowiedniej grupy:

kompetencje miękkie

kompetencje twarde

odporność na stres

umiejętność pracy w zespole

certyfikat języka obcego na poziomie C1

sumienność

prawo jazdy kat. B

uprawnienia energetyczne
Stowarzyszenia Energetyków
Polskich

dyplom magistra farmacji

umiejętności interpersonalne

Ćwiczenie 5

Postępująca komputeryzacja może być zagrożeniem dla rynku pracy. Podaj dwa argumenty za automatyzacją zawodów oraz dwa przeciwko.

argumenty za:

argumenty przeciw:

Przeczytaj tekst i wykonaj ćwiczenia.

“ Rynek pracy 2035: Zobacz, co czeka ciebie i twoje dzieci

Młode pokolenie już zdążyło się przyzwyczaić, że w wieku 30 lat mogą mieć w CV wpisane nawet 10 pracodawców. Dla starszych osób jest to nadal niewiarygodne. Dotychczas prym pod tym względem wiodło USA, gdzie pracę średnio zmienia się co 5 lat, a miejsce zamieszkania co 12 lat. Do zmiany miejsc zamieszkania dochodzi jeszcze dojeżdżanie, dla przykładu w 2005 r. w USA liczba osób, które dojeżdżały do pracy ponad 90 minut wynosiła 3,5 mln osób, a liczba ich się podwoiła w 15 lat. Jaskółki zza oceanu pojawiają się i w Europie, są nimi choćby Francuzi dojeżdżający do Londynu do pracy czy Belgowie dojeżdżający do Paryża.

Jest to efekt tego, że tych ludzi zwyczajnie nie stać na zamieszkanie blisko miejsca pracy, a różnica w zarobkach jest wystarczająco duża, aby zrekompensować długotrwały dojazd. W USA sytuacja ta stała się na tyle zabawna, że są osoby mieszkające z własnego wyboru w autach i pracujące równolegle w firmach z doliny krzemowej. (...)

Do częstych zmian miejsca zamieszkania i pracy dochodzi jeszcze praca na wielu etatach, wysyłanie pracowników na samozatrudnienie w celu obniżenia kosztów pracy, przekształcanie się części umów zleceń w pracę na telefon i częste wysyłanie specjalistów w delegacje. Suma summarum – stabilność zatrudnienia stała się mitem, a etat (nie wspominając o fringe benefits) będzie nagrodą tylko dla najlepszych pracowników, których firmy będą bały się stracić.

Źródło: *Rynek pracy 2035: Zobacz, co czeka ciebie i twoje dzieci*, dostępny w internecie: rekinfinansow.pl [dostęp 2.02.2020 r.].

1. Wymień tendencje na rynku pracy, o których mowa w tekście.

2. Wyjaśnij, jaka jest różnica w postrzeganiu tendencji na rynku pracy przez osoby starsze i młode pokolenie, dopiero wchodzące na rynek pracy.

Przyjrzyj się ilustracjom i wykonaj zadania.

Źródło: domena publiczna.

1. Podaj, jaki zawód jest przedstawiony na ilustracjach.

2. Wyjaśnij, jaka jest różnica między wykonywaniem tego zawodu w przeszłości a obecnie.

Przeanalizuj materiały źródłowe i wykonaj zadanie.

Źródło I

((PAP

Zapaść w ofertach pracy. Koronawirus szczególnie uderzył w trzy branże

Liczba ofert publikowanych przez polskie portale rekrutacyjne z miesiąca na miesiąc spadła w kwietniu aż o 28 proc. Najmniejszy popyt na pracowników był w hotelarstwie, turystyce i gastronomii – pisze „Rzeczpospolita”.

Kwiecień [2020 roku], który zwykle przynosił ożywienie w rekrutacji, w tym roku przyniósł jej rekordową zapaść. Opublikowano niespełna 135 tys. ofert pracy, czyli o ponad 52 tys. mniej niż w marcu i aż o 80 tys. mniej niż w kwietniu ubiegłego roku. I najmniej od ponad czterech lat – jak wynika z analizy udostępnionej dziennikowi przez Katedrę Ekonomii i Finansów Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania (WSliZ) w Rzeszowie oraz Biuro Inwestycji i Cykli Ekonomicznych (BIEC).

– Mniejszy popyt na pracowników był w kwietniu widoczny w każdej branży, a najgorsza sytuacja była w hotelarstwie, turystyce i gastronomii, gdzie liczba ofert zmniejszyła się o 74 proc. – komentuje autor analizy Robert Pater z WSliZ, cytowany przez „Rz”. Podkreśla, że nawet w sektorach, które są dość odporne na skutki kryzysu wywołanego pandemią, czyli w IT, ubezpieczeniach, finansach czy w budownictwie, pracodawcy rzadziej szukają teraz pracowników niż to było jeszcze w marcu.

“ Rozporządzenie ministra zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii

Rozdział 4 Ograniczenia funkcjonowania określonych instytucji lub zakładów pracy § 6. 1. W okresie, o którym mowa w § 1, ustanawia się czasowe ograniczenie:

1) prowadzenia przez przedsiębiorców w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców oraz przez inne podmioty, działalności:

a) polegającej na przygotowywaniu i podawaniu posiłków i napojów gościom siedzącym przy stołach lub gościom dokonującym własnego wyboru potraw z wystawionego menu, spożywanych na miejscu (ujętej w Polskiej Klasyfikacji Działalności w podklasie 56.10.A), z wyłączeniem realizacji usług polegających na przygotowywaniu i podawaniu żywności na wynos lub jej przygotowywaniu i dostarczaniu oraz działalności restauracyjnej lub barowej prowadzonej w środkach transportu, wykonywanej przez oddzielne jednostki (...).

Źródło: Rozporządzenie ministra zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 13.05.2020 r.].

Wskaż branże, w których w czasie wakacji najczęściej znajdowali zatrudnienie uczniowie i studenci, a w których – według autora artykułu – może być problem ze znalezieniem pracy w 2020 r. Wyjaśnij przyczyny.

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Edukacja a rynek pracy

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

VI. Wybrane problemy polityki publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

4) przedstawia możliwości kontynuacji edukacji (studia I stopnia i jednolite magisterskie, szkoły kształcące w zawodzie); wyjaśnia, w jaki sposób podnosić swoje kwalifikacje zawodowe.

Zakres rozszerzony

XVI. Edukacja i nauka.

Uczeń:

1) wyjaśnia, w jaki sposób można podnosić lub zmieniać swoje kwalifikacje zawodowe i dlaczego uczenie się przez całe życie jest jednym z warunków sukcesu w karierze zawodowej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie przedsiębiorczości.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia „edukacja” i „rynek pracy”;
- analizuje związki między edukacją a rynkiem pracy;

- opracowuje informację na temat wybranego zawodu.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- dyskusja;
- case study.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- kartki A3, magnesy, pisaki;
- karty pracy (w materiałach pomocniczych).

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Podanie tematu i celów zajęć.
2. Uczniowie poznają definicje edukacji i rynku pracy. W tym celu dzielą się na dwie grupy. Jedna opracowuje definicję edukacji, druga – rynku pracy. Definicje zapisują na kartkach A3. Następnie grupy zamieniają się kartkami. Po wymianie grupy analizują definicje i je doprecyzowują.
3. Wybrane osoby przedstawiają definicje na forum klasy.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie na tablicy piszą dwa hasła „rynek pracy” i „edukacja”. Następnie metodą burzy mózgów tworzą mapę skojarzeń, które łączą te pojęcia. Po fazie twórczej następuje weryfikacja pomysłów.

2. Praca ze schematem interaktywnym. Na podstawie schematu i skojarzeń wypisanych na tablicy uczniowie dyskutują na temat tego, co łączy rynek pracy i edukację. Szukają związków między tymi pojęciami. Na koniec wybrana osoba podsumowuje dyskusję.

3. Uczniowie dobierają się w grupy kilkusobowe. Każda z grup otrzymuje kartę pracy. Zadaniem grup jest wybranie jednego zawodu i znalezienie informacji w internecie, jakie kryteria trzeba spełniać, aby wykonywać ten zawód. Następnie grupy muszą ustalić, jak zdobyć odpowiednie kompetencje. Wybrana osoba przedstawia wyniki pracy na forum.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie kończą zdanie „W przyszłości na rynku pracy...”.

2. Uczniowie wykonują ćwiczenie 6.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują pozostałe ćwiczenia interaktywne z sekcji „Sprawdź się”.

Materiały pomocnicze:

Karta pracy:

nazwa zawodu		
	Jakie kompetencje są potrzebne?	W jaki sposób je zdobyć?
potrzebna wiedza		
umiejętności		
postawa		

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Na podstawie schematu interaktywnego uczniowie mogą przygotować plakaty dotyczące kompetencji twardych i miękkich.